

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 »
Pe 3 luni . . . . . 8 »

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Abonamentele se plătesc tot-d'una înainte

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘTI

91,— Oheul Dâmboviței —91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechiu 2 Lei

Cine primește trei numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

SUMAR

Interpretarea art. 449 cod. civ. român, de Ioan N. Cesărescu, Dr. în drept de la Facultatea din Paris, avocat.

Art. 422 din codicele de procedură criminală, de N. M. Sotin, avocat.

Jurisprudența Română :

Inalta Curte de casațiune și justiție, secția I : Gheorghe Drăgănescu. (electoral).

Curtea de apel, secția II : Ministerul cultelor și instrucțiunii publice cu Nicolae Daniilescu, A. Daniilescu, Luxița Daniilescu și alții.

Trib. Ilfov, secția comercială : Ștefan Belian cu Grigore Ajevandru (faliment).

Bibliografie.

INTERPRETAREA ART. 449 C. CIV. ROMÂN

După moartea unei persoane, se mai poate ataca testamentul său, pentru motiv de demență în afară de cazurile prevăzute de art. 449 codul civil ?

Iată cestiunea pe care ne propunem a o rezolva. Față de prescripțiunile art. 449, cestiunea nu suferă nici o discuție, negativă se impune.

În adevăr, iată ce zice acest articol, care este o copie fidelă a art. 504 c. civ. Francez :

«După moartea unei persoane, actele săvârșite de ea, nu vor mai putea fi atacate pentru motiv de smintire de minte, de cât în cazul când, interdicțiunea acelei persoane va fi fost pronunțată sau cerută, înaintea morții sale, afară de cazul când dovada smintirei minții, rezultă chiar din copriinderea actului ce se atacă».

Va să zică, după art. 449 (504 fr.), actele săvârșite de o persoană, nu se mai pot ataca, după

moartea sa, pentru motiv de demență, de cât în trei cazuri și anume :

1. Când demența rezultă din chiar actul ce se atacă ;
2. Când interdicțiunea a fost pronunțată ; și
3. Când interdicțiunea a fost cel puțin cerută.

Cu toată claritatea acestui articol, totuși s'au ridicat oare-cari îndoieli asupra interpretării lui ; îndoieli pricinuite din deosebirea ce există între codul nostru civil și codul civil frances.

În legiuirea franceză, interpretarea art. 504 (449 rom.), a dat naștere unei mari controverse, provocate de existența art. 901 care se exprimă ast-fel :

Pour faire une donation entre vifs ou un testament, il faut être sain d'esprit.

Acest articol, s'ar părea inutil, față de principiul stabilit în art. 1108 (948 rom.), care declară nulă, ori-ce dispoziție în care lipsește consimțământul. Or, este o lipsă de consimțământ atunci când el e dat de o persoană ce nu este sănătoasă la minte. Prin urmare numai era nevoie să se puie în art. 901 aceia-ce reiese din principiile generale de drept.

Totuși părerea dominantă astă-zî în Franția este că art. 901, departe de a fi inutilitate, din contra, el este înscris tocmai pentru că legiuitorul francez, a voit, în cât privește actele cu titlu gratuit, să deroage la principiul de drept comun înscris în art. 504 (449 rom.).

Cu alte cuvinte, legiuitorul frances, permite atacarea actelor unei persoane, când e vorba de testamente sau donațiuni și în afară de cele trei cazuri prevăzute de art. 504.

În favoarea acestei opinii, se mai invoacă și un incident de redacțiune, pe care îl găsim în lucrările preparatorii ale codului Napoleon.

Art. 901 în redacțiunea sa primă, sfârșia printr'o trimitere la art. 504.

Ces actes (donațiuni și testamente) — adaoga art. 901 — ne pourront être attaqués pour cause de démeuce que dans les cas et de la manière prescrits par l'art. 504.

Legiuitorul frances, stabilea deci o armonie între art. 901 și art. 504. El permitea atacarea actelor unei persoane pentru motiv de demență, însă sub rezerva și cu restricțiunile art. 504.

Dacă ast-fel ar fi rămas redacțiunea definitivă a art. 901, de sigur că fără nici o discuțiune art. 504 ar fi avut o aplicare generală. El s'ar fi aplicat atât la actele cu titlu oneros, cât și la cele cu titlu gratuit. Ori, în urma criticelor violente ivite în sinul consiliului de Stat cu ocaziunea discuțiunii art. 901, tocmai această trimitere care constituia armonia între cele două articole și care da o aplicațiune generală art. 504, a fost ștearsă. De aci, concluziunea foarte logică, că art. 504 este țărmurit în aplicarea lui prin dispoziția art. 901.

Cu alte cuvinte, art. 504 se aplică în cât privește actele cu titlu oneros, iar în cât se atinge de actele cu titlu gratuit, se aplică art. 901.

Ce soluțiune vom da noi în legislațiunea noastră? Art. 449 român, se aplică el, ca și în Franca, numai la actele cu titlu oneros? sau are o aplicațiune mai generală?

S'a susținut că interpretarea ce trebuie să dăm articolului nostru 449, este aceeași care se dă în Franca articolului corespunzător 504. Legiuitorul român—zice-se—n'a înțeles să schimbe întru nimic Codul Napoleon, căci dacă ar fi înțeles lucrul acesta, ar fi înscris o dispozițiune contrarie în lege.

Eroare. Dacă aplicațiunea art. 504 frances este restrânsă, cauza este tocmai existența art. 901. Ori, legiuitorul român care suprimă art. 901, mai avea oare nevoie de o altă dispozițiune pentru a arăta că nu înțelege să deroage de la principiul general stabilit în art. 449 (504 fr.)? Evident că nu. Pentru a se susține contrariul, trebuie să se dovedească două lucruri:

1. Că aceleași cauze cari au dat naștere controversei în Franca, există și la noi; și

2. Existența unui text expres de lege, care să deroage la dreptul comun înscris în art. 449.

Ori, nici una nici alta din aceste cauze, nu există în legiuirea română. Din contra, ceia-ce reiese în mod indubitabil din principiile generale ale legiuirii române, este intențiunea vedită a legiuitorului nostru de a da art. 449, o aplicațiune cât de largă.

Mai întâiu din termenii generali în cari se exprimă acest articol, reiese în mod clar că el îmbrățișează atât actele cu titlu oneros cât și cele cu titlu gratuit. «Actele săvârșite» — zice legea română—*les actes par lui faits* — zice legea franceză.—Ori, cine zice *acte*, nu zice numai contracte, ci tot felul de *acte*, fie ele cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit. Ba încă mai accesibilă este denumirea de *acte*, donațiunelor și testamentelor, de cât contractelor. «*Les donations et les testaments, sont compris dans l'expression générale d'actes, ce sont même les actes par excellence, puisque la loi les qualifie ainsi.* (Laurent t. 11 p. 136).

Ori, dacă testamentele și donațiunile sunt acte prin excelență, art. 449 (art. 504 fr.), vorbind de *acte*, aplicațiunea lui, nu poate fi de cât generală. El se referă nu numai la contracte cari sunt acte cu titlu oneros, dar la orice fel de acte; prin urmare, la testamentele ca și la donațiuni.

În al doilea rând: numai un text special și expres de lege poate limita aplicațiunea art. 449 (504 fr.). Și dacă un asemenea text există în legea franceză (art. 901); el a fost suprimat de către legiuitorul român.

Acum, suprimat-a legiuitorul român art. 901 pentru că l'a crezut inutil față de art. 948 (1108 fr.)? Evident că nu. Legiuitorul român, nu putea să considere ca inutil ceea-ce modelul său pe care l copia, nu considera ast-fel.

Legiuitorul român, cunoștea controversa la care dăduse loc interpretarea art. 504 față de art. 901.

Cunoștea ceva mai mult, că după opiniunea dominantă în Franca, art. 901 era o derogăție la principiul stabilit în art. 504; prin urmare suprimând art. 901, implicit a suprimat derogățiunea, admitând pentru testamentele și donațiuni aceeași regulă ca pentru convențiuni, regula comună prevăzută de art. 449.

Maî mult. Argumentul esențial și aproape decisiv în Franția, pentru a limita aplicațiunea art. 504 numai la actele cu titlu oneros, se trage din incidentul de redacțiune a art. 901, despre care vorbim maî sus. Or, acest incident, nu se poate presenta la noi, căci legiuitorul român a șters cu totul art. 901.

Că art. 948 (1108 fr.), cere pentru orî-ce act un consimțimânt valabil, și că un atare consimțimânt presupune neapărat o minte sănătoasă, nu maî încape îndoială. Că un act fie cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit, se poate ataca pe motiv de demență, iarăși numai încape nici o îndoială. Demența viciază consimțimântul, am putea zice chiar că'l anihilează, și acolo unde nu e consimțimânt, nu e convenție, nu este act valabil. Dar pentru a ajunge la anularea actului făcut de dement, trebuie dovedită existența demenței în momentul facerii actului. Demența nu se presupă, ea trebuie dovedită.

Orî, când se poate face această dovadă? În tot momentul, cât timp persoana al căreia act se atacă, trăește. Număi în trei cazuri anumite, dacă această persoană nu maî este în viață. Aceasta este adevărata interpretare a art. 449, combinat cu art. 948 c. civ.

Să nu se zică, cum că o asemenea interpretare în cât privește testamentele și donațiunile, ar constitui o pedeapsă pentru moștenitorul care n'a cerut interdicția; pentru că, dacă în viață fiind dementul și proba, că el a făcut actul într'un moment de demență este foarte grea, ne cum după moartea lui. Proba într'un asemenea caz este aproape imposibilă. Și tocmaî în vederea acestei imposibilități de probe, legiuitorul român a înscris art. 449, suprimând în același timp art. 901.

Să nu se zică iarăși că față de art. 435 c. civ., se comite o nedreptate moștenitorului care n'a putut obține interdicția, fiind-că dementul nu se găsea în acea stare obicîmuită de imbecilitate cerută de acest articol. Căci dacă art. 435 cere o stare obicîmuită de imbecilitate pentru a se pronunța interdicția, art. 449 nu cere neapărat ca dementul să fi fost deja interzis; ci o simplă cerere făcută înaintea tribunalului de prima instanță e suficientă, pentru ca prohibițiunea prevăzută de art. 449 să nu aibă loc.

Conchidem dar, că în legiuirea română se poate ataca orî-ce act, fie el cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit, pentru motiv de smintire de minte; atât cât, persoana care a făcut actul se găsește încă în viață. Aceasta reese, atât din principiile generale de drept, cât și din dispozițiunile art. 948 c. civ. Dar, îndată ce această persoană a murit, actele făcute de dênșă, fără deosebire între cele cu titlu oneros sau cele cu titlu gratuit, nu se maî pot ataca de cât în cazurile prevăzute de art. 449 c. civ.

Controversa ce există în Franția, ca și distincțiunea dintre câmpul de aplicațiune al art. 504 și 901, nu pot avea loc în legiuirea română. Suprimarea art. 901 de către legiuitorul român este semnificativă. Ea însemnează, că nici o distincțiune nu este de făcut între convențiuni, testamente orî donațiuni și că toate aceste acte, sunt supuse aceleiași regule de drept comun înscrise în art. 948, cu limitele însă prevăzute de art. 449.

În acest sens Cas. Rom. secț. I No. 187 din 1889; No. 304 din 1893.

Ion N. Cesărescu

Doctor în drept de la Facultatea din Paris
Avocat

ARTICOLUL 422. DIN CODICELE DE PROCEDURĂ CRIMINALĂ

În legile noastre se află o mulțime de dispozițiuni, împrumutate în cea maî mare parte vechiului drept francez, și care astă-zî nu maî aū nici o rațiune de a fi. Și cu toate că maî toată lumea e de acord a susține că asemenea stare de lucruri trebuie să înceteze, totuși necesitățile statului și împrejurările politice fac ca modificarea acestor dispozițiuni să fie veșnic amănată.

Una din aceste dispozițiuni e cea din articolul 422 din codicele de procedură criminală.

Iată cum e redactat acest articol:

«Ceî condamnați, *chiar în materiă corecționale sau polițienestî*, la o pedeapsă privativă de a lor «libertate, nu vor fi admiși a face recurs pentru casațiune de cât când vor fi în stare de închi-soare sau liberați pe cauțiune».

«Actul de închisoare sau de liberare pe che-«zășie va fi alăturat la recursul lor».

Să arătăm motivele care aū făcut pe legiuitorul francez, și după el pe al nostru, să edicteze această regulă draconiană.

Aceste motive sunt următoarele:

- 1) Ca condamnatul, înainte d'a implora protecția justiției, să se supună ei.
- 2) Ca o garanție că în cas de respingere a re-

cursului recurentul 'și va executa pedeapsa, cu alte cuvinte ca un condamnat la închisoare să nu facă recurs numai pentru a se sustrage de la pedeapsa pronunțată contra lui ¹⁾.

La aceste motive se poate răspunde :

Cum să se supună condamnatul justiției când aceasta nu s'a pronunțat în mod irevocabil ? El are încă dreptul a ataca decisiunea care-l condamnă și care a violat poate legea și înainte d'a se ști dacă are sau nu drept, trebuie să se supună dispozițiilor acelei decisiuni ? E posibil ca cine-va să fie considerat culpabil, să fie constrâns a executa o pedeapsă, când legea îi da posibilitatea d'a 'și dovedi inocența sa și când decisiunea care-l pedepsea, mâine poate fi sfărâmată ? Prin faptul că pentru a înlătura executarea unei decisiuni, condamnatul alege o cale legală — calea recursului—nu arată respectul ce-l are pentru justiția țerei sale chiar dacă se crede nedreptățit ?

Primul motiv dar e departe d'a putea rezista celei mai ușoare critici.

Al doilea motiv, garanția de executarea pedepsei în cas de respingere, e și mai slab.

Prin acest al doilea pretins motiv, legiuitorul pare că recunoaște cât de șubredă e organizația statului ; el pare a recunoaște că n'ar avea nici un mijloc pentru a executa o hotărâre condamnatore. Apoi din 2 lucruri una : sau statul are mijloace d'a face să se execute decisiunile penale ale instanțelor sale judecătorești și atunci dispoziția art. 422 e inutilă, sau nu are aceste mijloace și, în acest cas, trebuie să ia măsuri de asigurare înainte ca procesul să ajungă în casație. Dacă ar fi adevărată această teamă a legii, atunci ce ar fi mai ușor, pentru un condamnat, de cât ca, înainte de judecarea recursului, să dispară.

Acum când s'a văzut tăria motivelor pe care se reazămă art. 422 din procedura criminală, nu ar fi timpul ca viitorii noștri legislatori să se gândească la ștergerea lui ? S'a reformat legea judecătoriilor de pace de trei ori în întregul ei, afară de modificări parțiale și s'a trecut cu ușurință, peste acele articole din coduri care copriau sau dispoziții contradictorii ori neînțeligibile sau dispoziții injuste ca cea de mai sus. Să sperăm că, în viitor, Corpurile legiuitoare, compuse din ce în ce mai mult din oameni cu cunoștinți juridice, vor găsi și timpul și mijloacele ca, până la epoca reformării integrale a codurilor, să introducă miclele modificări a căror utilitate e indiscutabilă.

N. M. Sotir
avocat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 26 Aprilie 1899

Președinția d-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Decisia electorală No. 372

Calitate de cetățean român. — Efectele recunoașterii calității de român.

Numai străinii dobândesc în mod absolut individual calitatea de cetățean român, așa în cât fiul străinului naturalizat, născut înainte de împămintenirea tatălui, trebuie să se naturalizeze și el, spre a deveni cetățean român. Pentru Românii de origine însă, recunoașterea calității de cetățean român a tatălui profită și fiului născut înainte de obținerea acestei recunoașteri.

S'a luat în cercetare apelul făcut de Gheorghe Drăgănescu contra sentinței electorale a tribunalului Iași secția I No. 62 din 27 Februarie 1899 ;

S'a ascultat d-l advocat I. A. Brătescu, care a asistat pe apelant în susținerea apelului ;

Deliberând,

Având în vedere, că apelantul cere ca reformându-se sentința apelată, să se ordone înscrierea sa în listele electorale ale colegiului întâi comunal și al doilea de cameră din orașul Iași ;

Având în vedere că din sentința apelată se constată că tribunalul a respins cererea lui Gh. Drăgănescu de a fi înscris ca alegător, pe motiv că nu are calitatea de cetățean român, întru cât deși de origine română, recunoașterea calității de cetățean român a tatălui său, nu 'l-a putut profita și lui, de oare-ce era născut când tatăl său a obținut această recunoaștere ;

Considerând că din combinațiunea art. 7, 8 și 9 din Constituție, rezultă că numai streinii dobândesc calitatea de români cu începere numai de la votarea împămintenirii lor în mod individual de către Corpurile legiuitoare, iar pentru românii de naștere din ori-ce stat strein cărora li se recunoaște calitatea de români de către puterea legiuitoare, după dovada ce dau că au părăsit protecțiunea streină, efectul acelei recunoașteri are puterea retroactivă până la nașterea lor, căci prin ea ridică numai o împedicare accidentală a exercițiului drepturilor politice, iar nu se acordă calitatea de român pe care densii o aveau deja la naștere ;

Considerând, prin urmare, că asemenea efect al recunoașterii calității de român de naștere, are drept consecință că și copiii acelor români născuți deja înainte recunoașterii părinților lor ca români, trebuie să fie considerați ca români cu exercițiul drepturilor politice întru cât nu stau sub o protecțiune streină ;

Considerând că, în speță, stabilindu-se prin sentința apelată și prin actele depuse, că părintele apelantului a fost român din Transilvania, căruia i s'a recunoscut această calitate de Corpurile legiuitoare, urmează ca și apelantul G. Drăgănescu, după principiile spuse mai sus, trebuie să fie considerat ca român cu exercițiul

¹⁾ Faustin Hélie : Traité de l'instruction criminelle : tom. VIII § 3939. Casația română : Secț. II. Dec. No. 227 din 3 Iun. 80. Bul. p. 190.

drepturilor politice, pe câtă vreme locuiește în România și nu este supus la o protecțiune streină ;

Că prin urmare sentința tribunalului trebuie să fie înfirmată și a se ordona înscrierea lui G. Drăgănescu în colegiile electorale în care cere, de va îndeplini și condițiunile cerute de legea electorală ;

Având în vedere că după art. 4 din legea electorală aliniatul d, fac parte din colegiul al doilea de Cameră, cu dispensă de cens, cei ce au absolvit cel puțin învățământul primar, iar după art. 4 partea I aliniatul d, din legea pentru alegerea consiliilor comunale, fac parte din colegiul I comunal cu dispensă de cens, cei ce au absolvit cel puțin o școală de învățământ secundar ;

Considerând, că în speță, din certificatul No. 209/98, liberat de Universitatea din Iași, se constată că Gh. Drăgănescu este înscris în acea Universitate ca student al facultății juridice ;

Că dar, întrunește condițiile cerute de sus citatele texte de lege, pentru a putea fi înscris în colegiul I de comună și colegiul II de cameră ;

Având în vedere și recipisa perceptorului din comuna Păucești, jud. Iași, din care se constată că Gh. Drăgănescu plătește darea căilor de comunicație.

Pentru aceste motive, admite apelul.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIA II

Audiența de la 14 Aprilie 1899

Președinția d-lui AT. C. CHIVU, Președinte

Deciziunea civilă No. 78

Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice cu

Nicolae Daniilescu, A. Daniilescu, Lucșița Daniilescu și alți

Legatar universal.—Legatar particular.—La cine se adresează legatarul particular pentru obținerea legatului.

1. *Legatar universal este acela care are vocațiune eventuală la totalitatea bunurilor rămase după urma lui de cuius.*

2. *Dacă bunurile lăsate legat sunt anume specificate în testament, legatul nu este universal, ci particular, de și acele bunuri constituiau întreaga avere a testatorului, în momentul facerii testamentului. (Legatarul nu are nici o vocațiune la bunurile dobândite ulterior de testator).*

3. *Pentru dobândirea legatului său, legatarul particular trebuie să se adreseze la justiție.*

S'au ascultat d-l advocat Vericeanu din partea Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice și d-l advocat Vladimir Atanasovici din partea d-lor Nicolae Daniilescu ; A. Daniilescu Lucșița Daniilescu și alții.

Având în vedere apelurile făcute de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice și de Nicolae Daniilescu zis și Constantinescu, Anica Daniilescu, Lucșița Daniilescu și Elisabeta D. Belciu, în contra sentinței cu No. 401/98 a tribunalului Ilfov, secția II ;

Având în vedere că prin sus visata sentință, tribunalul, basat pe testamentul defunctului Stan Hagi Călin, admite acțiunea Tudoriței Stan Hagi Călin, soția testatorului, și considerând-o legatară universală dispune

trimiterea sa în posesia averei rămasă de la decedatul său soț, respingând cererile formulate atât de Minister care, în virtutea aceluiaș testament, este instituit, după cum susține densus, legatar particular, cât și a moștenitorilor legitimi ;

Având în vedere testamentul lui Stan Hagi Călin cu data de 25 Noembrie 1897, autentificat de tribunalul Ilfov secția de Notariat la No. 13645 ;

Considerând că art. 888 c. civ., definește legatul universal: dispozițiunea prin care testatorul lasă după moarte, la una sau mai multe persoane, universalitatea bunurilor sale. Ca un legat să fie universal trebuie să întrunească condiția esențială a nelimitării bunurilor ; că din contra, de câte ori testatorul lasă bunuri anume determinate în individualitatea lor, măcar că în minutul testării acele bunuri compunea toată averea sa, acea dispoziție cată a fi privită ca un legat particular, pentru că nu-i dă vocație eventuală la întreaga avere ce va rămânea la moarte, ci limitează legatul numai la acele bunuri enumerate în testament, în cât toate achizițiile posteroare ne făcând obiectul nici unei dispoziții de ultimă voință, va forma succesiunea ab intestat convenită rudelor de sânge ale lui decujus ;

Considerând în specie, din testamentul lui Stan Hagi Călin, reese că densus lasă, după cum se exprimă el, pe socia sa «singură stăpână pe toată averea sa mobilă compusă din diferite obiecte de casă, de prăvălie și ori ce mărfuri de coloniale și băuturi spirtoase cum și pe imobilul din București, suburbia Popa Kițu, str. Viitorului No. 51 noș, colț cu strada Sălcuței No. 36, cu drept de a-l stăpâni și a-i încasa veniturile și a nu putea înstreina atât imobilul cât și mobilă» ; că această dispozițiune testamentară ce are de obiect usufructul unor bunuri determinate și limitate, constituie un legat singular, iar nu universal, căci, — de și poate în momentul testării aceste bunuri erau toată averea testatorului,—nu dă însă legatarului speranța că dacă până la moarte va mai câștiga, prin vre-unul din modurile de a dobândi proprietatea, și alte bunuri să fie și acelea ale legatarii, precum și să profite de caducitatea celorlalte legate ;

Că tot ast-fel testatorul zicând în menționatul testament că «după încetarea din viață a soției sale Tudorița Stan Hagi Călin, toată averea sa menționată mai sus, va trece în plină proprietate a Asilului Elena Doamna» iarăși limitează bunurile ce leagă Asilului, nedispunând în favoarea lui de cât numai de mobilă din casă, de obiectele de prăvălie, de mărfurile ce va găsi la moarte și de imobilul sus descris, ceea ce, pentru motivele deja arătate, constituie un legat singular ;

Că și Ministerul tot ast-fel a înțeles această dispoziție testamentară și tot ca legatar singular cere predarea legatului său ; că, a-l privi prin urmare ca legatar universal nu numai că ar fi în contra voinței clar manifestată de testator, dar s'ar acorda mai mult de cât se cere ;

Având în vedere în fine și reclamația moștenitorilor legitimi, care, fără a ataca testamentul, pretind totuși de a fi trimiși densus în posesiunea averii lăsată de defunctul Stan Hagi Călin și prevăzută în inventar, că

apoi legatarii singulari să ceară de la ei predarea legaturilor lor ;

Considerând în drept, că legiuitorul român, așezând în Art. 653 c. c., principiul că numai ascendenții și descendenții au de drept posesiunea succesiunii din momentul morții defunctului, iar că ceilalți moștenitori intră în posesiunea succesiunii cu permisiunea justiției, cu ocazia reglementării ordinii persoanelor de la care are a se cere de diferiți legatari predarea legatelor, a cătat a pune în concordanță, dispozițiile relativ la această materie cu art. 653 ; că de aceea, în cât privește pe legatarul universal, decide, la art. 891, că, în lipsă de erezi rezervatari, va cere de la justiție posesiunea bunurilor coprinse în testament ; că tot ast-fel, în art. 895 edictează ca legatul unei fracții de ereditate să se ceară de la erezii rezervatari, că de și mai departe, în acest articol, trebuia să reproducă dispoziția privitoare pe legatarul universal, când lipsește erezii rezervatari, întru cât nu e logic a cere posesiunea de la cei ce n'au drept, cu toate astea legiuitorul român admite textul din codul frances tale quale zicând că în lipsă de erezi rezervatari să reclame predarea legatului de la legatarul universal, iar dacă nu se află asemenea legatar, de la ceilalți moștenitori legitimi ; că totuși pentru a pune în armonie deferitele texte e posibil că legiuitorul a voit, prin ultimele cuvinte din citatul articol «cei-l-alți erezii legitimi», să desemneze pe erezii care cu toate că au posesiunea de drept, dar nu sunt erezii rezervatari ca tatăl și mama ;

Că întru cât privește pe legatarii particulari, legiuitorul ne prescriind de la cine anume să reclame predarea legatului singular, iar de altă parte, nefiind rațional a'i trimite să se adreseze la persoane care nu pot a le da o posesiune ce însuși n'o au, trebuie să-și îndrepteze reclamația lor justiției ; că și alte considerații militează în favoarea acestei idei ; că în adevăr, întârzierile inerente stabilirii gradului de rudenie și vocația la moștenirea dintre mai multe persoane ce-și dispută drepturile ar face ca legatarul, de ar fi nevoie să aștepte rezolvarea judecătorească a acestor contestății să sufere întârzieri prejudiciabile intereselor sale ; că alte ori, tocmai pentru că legatul particular absoarbe întreg patrimoniul, nici un moștenitor legitim nu va face cheltueli zadarnice și nu va plăti taxe numai pentru onoarea de a dobândi niște bunuri pe care trebuie să le remită legatarului particular ; Că în asemenea ocurență, drepturile legatarului singular, vor rămânea în suspensie până va vedea dacă nu care cum-va se va găsi vre un moștenitor legitim de un grad subsequent de a primi moștenirea ca să-și intenteze acțiunea de predarea legatului ; că dar nu un asemenea sistem a putut fi admis de legiuitor ;

Că între cele două reguli — 891 și 895 — fiind că dispoziția din articolul 891 cadrează cu art. 653, învederat ca aceasta e regula generală care trebuie urmată și pentru legatul singular :

Că în fine, ceea-ce este decisiv, legiuitorul român în art. 899 a suprimat cuvintele «formée suivant l'ordre établi par l'article 1011» din articolul 1014 c.fr., prin care legiuitorul francez, consecuent sistemului său, obligă și pe legatarul particular că să ceară predarea legatu-

lui de la aceia pe care legea îi investese cu posesia de drept a eredității. Că nu începe dubiū că dacă legiuitorul român ar fi voit să păstreze principiul din codul francez, n'ar fi avut nici un cuvânt a suprima sus arătata parte care determină rëndul persoanelor la care trebuie a se adresa cererea de predare ;

Că, din contra, tocmai pentru-că, în sistemul adoptat de dñsul, pusese principiul în articolul 891 când a venit la redactarea art. 899, a abandonat enumerarea de persoane, pentru că numai corespundea sistemului stabilit :

Considerând, în specie, că testatorul ne lăsând erezi rezervatari, cererea legatarilor singulari adresată justiției de a intra în posesiunea legatelor, ce au de object corpuri certe și determinate, este regulată și admisibile ; că din acest punct de vedere, apelul moștenitorilor legitimi este nefundat ;

Considerând, de altă parte, că crezii legitimi pretind că defunctul testator a lăsat și altă avere afară de aceea ce este inventariată și de care a dispus prin testamentul său, asupra căruia cer trimeterea în posesiune ;

Considerând că Ministerul neagă că ar fi vre o altă avere care să nu fie coprinsă în legatul său și afirmă ca Statul are drept și asupra sumei de bani datorită de Societatea de asigurarea «Naționala», pentru că testatorul zice în testament că acea sumă o va lua singur și o va dărui Azilului Elena Doamna ; că deci se cuvine Ministerului.

Considerând că întru cât această chestiune nu s'a judecat de Tribunal nu poate a se aduce pentru prima oară în desbaterea Curții ; că dar, fără a prejudeca chestia de a se ști dacă pasagiul sus menționat din testament, la care se referă Ministerul, constituie un legat sau nu, fiind-că e posibil ca să existe și altă avere de care să nu se fi dispus prin acte între vii sau de ultimă voință, cererea de trimetere în posesiune este întemeiată, rămânând, bine înțeles, ca moștenitorii să arate acea avere și să stabilească drepturile lor asupra-ı ;

Că așa dar apelul moștenitorilor legitimi relativ la acest cap de cerere este fondat, și cată a se admite precum este întemeiat și apelul Ministerului ;

Pentru aceste motive, admite apelul etc.

(ss) At Kivu, T. Djuvara, Dobrescu.

Grefier C. Bilciurescu

Opiniune

Asupra apelurilor făcute de Ministerul cultelor și instrucțiunii publice și de d-nu Vladimir Atanasovic, în calitate de procurator al d-lor Nicolae Constantinescu născut Daniilescu, Anica Daniilescu, Elisabeta Dumitru Belciu, Lucșița Daniilescu și Gheorghe Daniilescu contra sentinței trib. Ilfov secția III cu No. 401/98;

Având în vedere că prin această sentință admitându-se cererea făcută de Tudorița Stan Hagi Călin s'a dispus trimiterea sa în posesiunea averii rămasă pe urma defunctului său soț Stan Hagi Călin, prevăzută în inventariul aflat la dosar, ca legatară universală instituită prin testamentul numitului defunct autentificat de trib. Ilfov secția de Notariat sub No. 13645/97 și

s'a respins cererea celor-l'alți moștenitori de sânge, cum și intervenția Ministerului de culte și instrucțiune Publică, prin care tindeau de a fi trimiși ei în posesiunea acestei averi;

Având în vedere că apelul d-lor Nicolae Constantinescu născut Daniilescu, Elisabeta D. Belciu, Lucșița Daniilescu și Gh. Daniilescu, în calitatea lor de erezi de sânge ai defunctului Stan Hagi Călin, pretind a li se da lor posesiunea moștenirii acestuia, întru cât prin testament nu e nimeni înscut legatar universal și testatorul n'a lăsat erezi rezervari, iar Ministerul cultelor și instrucțiunii publice cere a fi densus trimis în posesiunea întregii averi întru cât erezii de sânge sunt depărtați de testator de la moștenire, iar soției defunctului nu'i s'a lăsat de cât usufructul cât va trăi, pe care se obligă a-l respecta, iar după moartea ei toată averea este lăsată «Asilului Elena Doamna» pendinte de Minister;

Având în vedere că prin testamentul său, defunctul Stan Hagi Călin dispune: că după încetarea sa din viață, să rămână singură stăpânitoare pe toată averea mobilă compusă din diferite obiecte de casă, de prăvălie și orî-ce mărfuri de coloniale și băuturi spirtoase, cum și asupra imobilului din București, sub. Popa-Chițu, str. Viitorului No. 51 nou, colț cu str. Sălcuței fost 36, soția sa Tudorița născută Andrei, având dreptul a stăpâni și încasa veniturile acestui imobil, a face reparațiile necesare spre a nu se ruina, a nu putea înstrăina imobilul cât și mobilă, având stăpânirea numai pe timpul cât va fi în viață, timp în care nu va fi supusă la controlul nimănui, iar după încetarea ei din viață, toată această avere are a trece în deplină proprietate «Asilului Elena Doamna» cu obligațiune ca administrația Asilului să întrebuințeze pentru eternitate veniturile imobilului pentru susținerea fetelor orfane din Asil, sau să ajute la măritișul lor pe cât va fi posibil. Testatoarele arată apoi că n'are copii, nici părinți, ci numai cinci nepoți rămași pe urma decedatei sale soră Vița Constantin Daniilescu, numiți Anica, Elisabeta, Ghiță și Lucșița, adică apelanții de astă-zî, cărora le lasă câte un legat de 50 lei, care are a li se plăti de administrația Asilului Elena Doamna, după ce va intra în posesiunea averei; pune obligație tot acestei Administrațiuni ca după moartea sa și a soției sale, să le facă pomenirile religioase până la șapte ani; arată că n'are datorii, ci are din contră de luat bani de la diferite persoane, cu încasarea căreia însărcinează pe soție, în fine arată că are o sumă de bani depuși la Societatea de asigurare «Națională» cu polițele ce posedă exprimându'și dorința de a-i ridica densus cât va fi în viață și a-i transmite tot «Asilului Elena Doamna» și tot în scop de ajutor al fetelor orfane din Asil;

Având în vedere că din termenii întrebuințați de testator rezultă că ceia ce densus a voit să lase soției sale este numai usufructul asupra întregii sale averi mobile și imobile pe timpul cât dēnsa va trăi, iar nuda proprietate a acestei averi este lăsată Asilului Elena Doamna, care la moartea soției are a culege și usufructul, devenind ast-fel absolut proprietar al întregii averi prevăzută în testament și în inventariul dresat de ajutorul judelei ocolului II, la 19 Februarie 1898;

Considerând în drept că legatul nudei proprietăți, adresat Asilului Elena Doamna, reprezentat prin Ministerul cultelor și instrucțiunii publice, coprinzând universalitatea bunurilor defunctului Stan Hagi Călin, întru cât nici nu s'a alesat și nici s'a făcut de erezii de sânge dovadă că ar mai fi și avere netestată, este un legat universal. Intr'adevăr legatarul nudei proprietăți este virtualmente legatarul usufructului, căci usufructul nu grevează de cât temporal proprietatea și el se reunește cu ea fatalmente la moartea usufructuarei. (Laurent v. 13 No. 518);

Având în vedere că după dispozițiunile art. 891 c. civ., când testatoarele nu a lăsat erezi rezervari, legatarul universal are a cere de la justiție posesiunea bunurilor coprinse în testament;

Având în vedere că de și pentru moment Asilul Elena Doamna este legatar universal numai asupra nudei proprietăți a averei, Ministerul are însă tot interesul de a cere și obține punerea în posesiune chiar de acum, spre a priveghia ca usufructuara să nu abuzeze de folosința sa și la moartea ei să nu mai rămână nimic din avere;

Că dar apelul și prin urmare cererea de punere în posesiune a Ministerului asupra nudei proprietăți a averei mobile și imobile rămasă pe urma defunctului Stan Hagi Călin, fiind fondate urmează să fie admise;

Considerând că legatul de usufruct adresat d-nei Tudorița Stan Hagi Călin, soția testatorului, deși se întinde asupra întregii averi mobilă și imobilă lăsată de testator la moartea sa, nu este cu toate astea un legat universal, ci un legat singular și cuvântul este că un asemenea legat nu este coprins nici în definițiunea dată de art. 888 c. civ., legatului universal, nici în cea dată de art. 894 c. civ., legatul unei fracțiuni de moștenire.

Intr'adevăr, soția ca legatară a usufructului n'are de cât o folosință temporală, folosință, care nu constituie de cât un drept de servitute, ea n'are nici un drept asupra proprietății bunurilor sau asupra unei părți din ele, fiind-că aceste bunuri nu-i sunt date în proprietate (Laurent V. 13 No. 526);

Având în vedere că după dispozițiunile art. 899 cod. civ., legatarul singular nu e ținut să se adreseze nici la erezii de sânge, nici la legatarul universal pentru a putea intra în posesiunea lucrului legat; că cererea trebuie făcută în justiție, afară numai dacă predarea legatului nu i s'a încuviințat de bună voe. Că dar, d-na Tudorița Stan Hagi Călin, bine s'a adresat Tribunalului pentru a obține trimiterea sa în posesiunea legatului său; că întru cât Ministerul cultelor și instrucțiunii publice reprezentantul Asilului Elena Doamna, care e înscut legatar universal al nudei proprietăți, nu se o-pune la această cerere și consimte a se respecta dreptul de usufruct al soției pe timpul cât va trăi, conform testamentului defunctului ei soț, trimiterea în posesiune a numitei trebuie menținută numai asupra usufructului averei rămasă pe urma defunctului Stan Hagi Călin, cu obligația pentru Minister de a respecta acest drept pe timpul cât dēnsa va fi în viață;

Cât pentru cererea d-lor Nicolae Constantinescu născut Daniilescu, Anica Daniilescu, Elisabeta D. Belciu,

Lucșița Daniilescu și Gh. Daniilescu, de a fi trimiși în posesiunea moștenirii ca erezi de sânge, iar Ministerul și Tudorița Stan Hagi Călin să se adreseze la dênși spre a-și cere legatele lor ;

Considerând că toți aceștia fiind depărtați de testator de la moștenirea sa și întru cât Ministerul cultelor și instrucțiunii publice are calitatea de legatar universal al nudei proprietăți și prin urmare dreptul de a fi trimis el în posesiunea întregii averi, apelul și prin urmare cererea numiților, urmează să fie respinse ca nefondate ;

Că singurul drept ce au este, de a-și reclama fie-care conform art. 899 c. civ., legatul de câte 50 lei ce li s'a lăsat de testator, cerere pe care nu au formulat-o și de care prin urmare nu avem a ne preocupa acum ;

Pentru aceste motive,

Sub-semnații sunt de părere a se respinge apelul moștenitorilor de sânge, a se admite apelul Ministerului cultelor și instrucțiunii publice, a se reforma sentința tribunalului și a se trimite Ministerul ca legatar universal în posesiunea nudei proprietăți a averii mobile și imobile rămase pe urma defunctului Stan Hagi Călin, menținându-se trimiterea în posesiune a d-nei Tudorița Stan Hagi Călin, ca legatară sigulară, numa asupra usufructului acestei averi, cu obligație pentru Minister de a-i respecta acest drept pe timpul cât numita va fi în viață.

(ss) Sc. Popescu, G. Fleislein.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența de la 29 Aprilie 1899

Președenția d-lui OSCAR N. NICULESCU, Președinte

Sentința No. 1899

Ștefan Belian cu Grigore Alexandru

Faliment.—Condițiunea esențială pentru declararea în stare de faliment.

Pentru ca un comerciant să fie declarat în stare de faliment, se cere o încetare reală a plăților, adică o stare de insolvabilitate neîndoioasă, care nu-i permite a duce mai departe afacerile-i comerciale. Neplata unei singure cambii nu poate conduce la declararea în stare de faliment, când comerciantul este într-o stare de solvabilitate neîndoelnică.

S'au ascultat d-l adv. Capeleanu din partea reclamantului Ștefan Belian în susținerea acțiunii, pe d-l avocat Cernescu din partea intimatului Grigore Alexandru, în combateri ;

Tribunalul,

Având în vedere cererea făcută de Ștefan Belian prin petiția reg. la No. 8847/99, de a se declara în stare de faliment comerciantul Grigore Alexandru, pentru încetare de plăți ;

Având în vedere susținerile orale ale ambelor părți litigante ;

Având în vedere că, în drept, pentru ca un comerciant să poată fi declarat în stare de faliment, se cere

prin art. 695 c., com. ca condițiune esențială, ca el să fi încetat plățile pentru datoriile sale comerciale, iar faptele și circumstanțele din care se poate deduce această încetare de plăți, sunt lăsate cu totul la aprecierea judecătorilor ;

Considerând că criteriul după care se poate stabili starea de încetare de plăți a unui comerciant, trebuie căutat nu în faptul isolat al protestării unei cambii oare care, ci în situațiunea lui reală ; cu alte cuvinte, încetarea plăților trebuie să fie efectivă, reală și manifestată prin semne positive și exterioare, care se denote în mod neîndoios că el este în neputință de a plăti, că nu mai găsește credit sau resurse oneste și ne ruinătoare pentru a duce mai departe afacerile comerului său, sau pentru a-și menține existența sa ca comerciant ; însuși legiuitorul prevede în art. 696 c. com., că singurul refuz al unor plăți, pe temeiul de excepțiune pe care în bună credință, debitorul îl socotește întemiat, nu constituie probă de încetarea plăților ;

Considerând că în speță faptele și împrejurările cauzei sunt de așa natură că nu se poate pune la îndoială starea de solvabilitate a pârâtului, și prin urmare lipsa de resurse pentru a subveni exigențelor comerului său ; în adevăr din procesul verbal dresat de Portărelul Bobocescu, în ziua de 28 Aprilie curent, relativ la înființarea sequestrului asigurător cerut de reclamant, se dovedește că un singur articol dintr-o prăvălie a pârâtului a fost suficient pentru asigurarea creanței, pe baza căreia se cere azi declararea în stare de faliment ;

Că dar fața cu aceste împrejurări tribunalul găsește, în aprecierea sa, că nu rezultă o încetare de plăți din partea pârâtului, în adevăratul înțeles al legii și prin urmare nu poate avea loc de declararea sa în stare de faliment.

Pentru aceste considerante, redactate de d-l Supleant S. Voinescu, Respinge etc.

(ss) Oscar V. Niculescu, (ss) Voinescu

p. g. Grefier C. Ștefănescu

BIBLIOGRAFII

A apărut de sub tipar :

Volumul V. TRATAT TEORETIC ȘI PRACTIC

de

PROCEDURA CIVILA

DE

DIMITRIE CHEBAPCI

doctor în drept, Avocat

Cuprinzând : Art. 138—28 :

Desdaunări și cheltueli : Hotărârile date în lipsă și opozițiuni, Procedurile preparatorie și probatorie în general. Verificarea scriptelor, cercetarea prin martori, experți, cercetări în fața locului, interogator, jurămint, cererea reconvențională, intervențiune, suspensiune, perempțiune și începerea judecăților. Regulare de competență ; Trimiterea la un alt tribunal ; Recusațiune.

Prețul tot 12 lei

Și se află de vânzare la librăria Leon Alcalay, calea Victoriei, la librăria Stork, Pasagiul Român și la autor str. Plantelor No. 39

S'a pus în lucrare și volumul al 6-lea